

Isikukaitsevahendite mittekasutamisel võivad olla rasked tagajärjed

Rein Nelis
tööinspektor

Isikukaitsevahend on ette nähtud kandja kaitsmiseks tema elu ja tervist ohustava teguri eest. Nii on pea, silmade, hingamis- ja kuulmisorganite, keha, käte ja jalgade kaitseks olemas isikukaitsevahendid tööl esinevate ohutegurite vastu. Küllalt sageli aga ei oska või ei taha töötajad näha kaitsevahendi vajalikkust.

Pahatihti kiputakse arvama, et ega minuga ei juhtu õnnetus. Alles siis, kui õnnetus on toimunud või kuulmine hakkab ära kaduma, leitakse, et oleks pidanud ikka isikukaitsevahendeid kasutama, aga siis on tegemist juba tagantjäreli tarkusega.

Tööinspeksiooni järelevalve näitab, et väga sage rikkumine on kaitseprillide mittekasutamine. Samas ei tea kunagi, millal näiteks ketasliõikuriga töötades võõrkeha silma lendab. See võib juhtuda igal hetkel, aga samas võib ka mitte juhtuda. Sellele viimasele lootma jäädaksegi. Silma kahjustamise tagajärjel võib aga kaotada nägemise.

Seaduse järgi on kaitsekiivri kandmine kohustuslik, kui on peavigastuse oht. Sageli töötajad ei saa aru, miks tööandja nõuab kiivri kandmist tervel ehitusplatsil. Seadus lubab kehtestada õigusaktides ettenähtust rangemaid töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid, mis on väga hea inimese tervise säilimise seisukohast.

„Julged poisid“ pelgavad katusetöödel turvarakmeid ja -kõisi, sest need segavad liikumist ja takistavad kiiresti töö tegemist. Turvakõie mittekasutamist põhjendades, on toodud ka näiteks, et jalgu jäänud turvakõis võib põhjustada kukkumist. Seda saab loomulikult vältida, kui osata kõisi õigesti kasutada. Selliste ohtude ennetamiseks ongi mõeldud isikukaitsevahendi kasutamise väljaõpe ja näitlik kasutamine, mille korraldamine on seaduse järgi tööandja kohustus.

Katusetööl on kaks varianti ohutult tööd teha: kas ehitada räästasse piirded või kasutada turvarakmeid koos ankurdatud turvakõiega.

Kuulmiskaitsevahendite mittekasutamine toob kaasa kuulmise halvenemise kuni kurdistumiseni. Kuna tegemist on pikaajalise

protsessiga, siis loodetakse, et ega minu kuulmine ei kahjustu. Kõrvaklappide mittekandmist põhjendatakse sageli higistamisega ja ebamugavustundega. Sellisel juhul tuleks aga kasutada kõrvatroppe, mitte loobuda kuulmiskaitsevahendi kasutamisest ja riskida tervisekahjustusega.

Sel aastal on Eestis juhtunud 64 tööõnnetust, mille on otseselt põhjustanud isikukaitsevahendite mittekasutamine. Nendest kolmandikul oli põhjuseks isikukaitsevahendi puudumine olukorras, kus tööandja ei andnud ohtliku töö tegemiseks kaitsevahendeid.

Tööõnnetused, mis olid tingitud kaitseprillide mittekasutamisest:

- Töötaja ei vabastanud mööblitööstuses krundipihusti väljavahetamisel süsteemi täielikult rõhu alt. Krundivooliku lahti keeramisel pritsis aga töötajale vooliku vahelt krunti silma, kuna süsteemis oli jääkrõhk. Peale silma kohest pesemist otsustas töötaja arsti juurde mitte minna, vaid pöördus arstile alles kahe päeva pärast. Silmas oli selleks ajaks tekkinud kemikaalset põhjustatud põletik.
- Lihatoöstuse töötaja hakkas lisama pesusüsteemi uut pesuainet, mille käigus sattus lahjendatud pesuainet kannatanule silma. Tagajärg – silma ärritus pesuainega. Töötaja ei kasutanud kaitseprille.
- Tööstusettevõttes autokraana remondi käigus lendas haamrilt metalli kild töötajale silma. Tagajärg – parema silma sarvkesta lahtine haav koos silmasisese võõrkehaga. Töötaja ei kasutanud kaitseprille.
- Toiduaineid tootva ettevõtte töötaja puistas kotist jahu kolusse. Puistamise käigus paiskus jahutolm töötajale näkku. Töötaja ei kasutanud kaitseprille. Kannatanu pöördus silmaarsti poole, kes tuvastas, et nisujahu oli kriipinud ja vigastanud silma sarvkesta.
- Arvutite parandamisega tegelevas ettevõttes plahvatas kontrollerial akut vahetades vana aku, mille tulemusena pritsis kannatanule hapet silma. Kanna-

tanu ei kasutanud kaitseprille. Tagajärg – silma põletus.

Näited tööõnnetusest, mille oleks ära hoidnud turvajalanõude kasutamine:

- Puittoodete tootmisega tegelevas ettevõttes tõstis tööline saepuruplaati saeraamile, plaat libises käest ja kukkus töötaja varbale. Tagajärg – parema jala suure varba lõpplüli killustunud murd. Töötaja ei kasutanud turvajalanõusid.
- Loomi ühest laudast teise ajades jooksid mõned loomad laiali ja neid kahe lauda vahel taga ajades lõi töötaja vasaku jala varba vastu kivi. Töötaja ei märganud kivi. Tema seletuskirjast ilmses, et jalanõud olid tööks mittevastavad kummi-segust kerged sandaalid. Tagajärjeks vasaku jala teise varba luumurd.

Kaitsekinnaste mittekasutamisega seoses juhtunud tööõnnetused:

- Tööstuskaupade kaupluse laos lõikas müüja lahti kolmekaupaga metall-lindiga kokkupakitud lillepotte. Lillepotti välja tõstes vigastas töötaja metallklambriga kätt. Tagajärg – lahtine haav paremal käel.
- Keemiaettevõttes villimisliinilt pudenenud pudel tabas operaatori kätt ja sealt välja valgunud lahus kutsus paar päeva hiljem töötajal esile allergilise reaktsiooni. Tagajärg vasaku käe keemiline põletus. Abi oleks olnud kaitsekinnastest.
- Toiduaineid tootvas ettevõttes tõmbas töötaja ahjust paljaste kätega välja friikartulitega resti. Kuna rest oli tuline ja töötaja ei kasutanud kindaid, põletas ta parema käe peopesa.

Kaitsekiiver oleks aidanud järgmistel juhtudel:

- Laadimistööd tegev töötaja kummardus ja ei märganud hetk hiljem üles tõustes väljaulatavat konstruktsiooniosa ning lõi pea sinna vastu ära. Tagajärjeks lahtine haav pealael.

- Harvesteriga langetatud puu kukkus metsas raietöid teinud tööliisele peale. Tagajärjeks aju põrutus ja koljuluu murd. Töötaja suri hiljem haiglas. Mingi abi oleks olnud kindlasti kaitsekiivrist, mida töötaja ei kandnud.

Turvarakmete ja ankurdatud turvaköite mittekasutamisega seotud tööõnnetused:

- Laevade remondiga tegelevas ettevõttes tegi maaler korvtöstukis maalritööde tsehhis oleva pargase metallpinna haavelpuhastust. Tööde käigus väljus ta korvtöstukist pargase tekile, kuid jättis turvarakmed kinnitamata. Tekil töötades kaotas ta tasakaalu ja kukkus umbes 5 m kõrguselt tsehhi põrandale. Tagajärg – parema abaluu murd, parema kodarluu mõra, parema küünarnuki murd.
- Ronimisel mööda statsionaarset redelit neljakorruselise hoone katusele kukkus töötaja alla. Statsionaarne redel oli varustatud julgestusseadisega turvarakmete kinnitamiseks ning töötajale oli kasutamiseks antud turvavahendid. Töötaja ei kinnitanud aga turvarakmeid redeli julgestusseadme külge. Tagajärg – mõlema jala luumurrud.
- Katusetööl libises töötaja märjal katusel ja kukkus umbes 4 m kõrguselt maapinnale. Kuna katuse räästas puudusid piirded, oleks pidanud kasutama turvarakmeid koos ankurdatud turvaköiega. Seda aga ei tehtud. Kukkumise tagajärjel murdis töötaja parema reieluukaela murd ja parema kodarluu.

Ehk aitab ülaltoodu natuke süvendada arusaama, et isikukaitsevahendeid tuleb kasutada. Võime kaotada mõned minutid, võidame elu ja tervise. Kui ei ole antud vastavaid kaitsevahendeid, on töötajal õigus nõuda tööandjalt isikukaitsevahenditega varustamist. Kui nõudmine ei anna tulemusi, teavitage Tööinspektsiooni.